

Donderdag 19 april 2018

P8_TA(2018)0174

Belarus

Resolutie van het Europees Parlement van 19 april 2018 over Belarus (2018/2661(RSP))

(2019/C 390/12)

Het Europees Parlement,

- gezien zijn eerdere resoluties en aanbevelingen over Belarus,
  - gezien de parlementsverkiezingen van 11 september 2016, de presidentsverkiezingen van 11 oktober 2015 en de gemeenteraadsverkiezingen van 18 februari 2018 in Belarus,
  - gezien de verklaring van de woordvoerder van de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid (VV/HV) van 20 februari 2018 over de gemeenteraadsverkiezingen in Belarus,
  - gezien de verklaring van de woordvoerder van de VV/HV van 25 maart 2018 over de ontwikkelingen in de aanloop naar en tijdens de Dag van de Vrijheid in Belarus,
  - gezien de conclusies van de Raad over Belarus, in het bijzonder die van 15 februari 2016, waarin de sancties tegen 170 personen en drie Belarussische ondernemingen worden opgeheven en waarin het kader voor de beleidsdialoog wordt vastgesteld evenals de voorwaarden om een positievere agenda te ontwikkelen voor de betrekkingen tussen de EU en Belarus, met name op het gebied van democratische hervormingen,
  - gezien de conclusies van de top van het Oostelijk Partnerschap van 24 november 2017 en de goedkeuring van 20 voor de burgers te verwezenlijken resultaten voor 2020,
  - gezien het bezoek van commissaris Hahn aan Belarus in januari 2018 en de lopende onderhandelingen over de prioriteiten van het partnerschap tussen de EU en Belarus,
  - gezien het besluit van de Raad Buitenlandse Zaken om de resterende beperkende maatregelen tegen Belarus met een jaar te verlengen tot februari 2019, waaronder een wapenembargo, een verbod op de uitvoer van goederen wegens binnenlandse repressie en een bevrozing van de tegoeden van en een reisverbod voor vier personen die op de lijst staan in verband met de onopgeloste verdwijning van twee politici van de oppositie, een zakenman en een journalist in 1999 en 2000,
  - gezien de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en alle mensenrechtenverdragen waarbij Belarus partij is,
  - gezien de verklaring van de speciale VN-rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Belarus van 28 maart 2018,
  - gezien artikel 135, lid 5, en artikel 123, lid 4, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat Belarus na de presidentsverkiezingen van 2015 en de parlementsverkiezingen van 2016 op 18 februari 2018 gemeenteraadsverkiezingen heeft gehouden; overwegende dat in Belarus nog steeds geen gevolg is gegeven aan de reeds lang bestaande aanbevelingen inzake kieswetgeving en verkiezingsprocessen van het OVSE-Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten (ODIHR) en van de Commissie van Venetië; overwegende dat volgens buitenlandse diplomatieke en Belarussische waarnemers de gemeenteraadsverkiezingen van februari 2018 deze tekortkomingen alleen maar hebben bevestigd;

Donderdag 19 april 2018

- B. overwegende dat de EU de meeste van haar beperkende maatregelen tegen Belarusische ambtenaren en rechtspersonen in februari 2016 heeft opgeheven, als gebaar van goede wil om Belarus aan te moedigen de situatie ten aanzien van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat in het land te verbeteren;
- C. overwegende dat de EU herhaaldelijk heeft verklaard dat de eerbiediging van de fundamentele vrijheden, de rechtsstaat en de mensenrechten een duidelijke voorwaarde is voor de verbetering en de verdere ontwikkeling van de betrekkingen tussen de Europese Unie en Belarus; overwegende dat de situatie in het land echter nog steeds zorgwekkend is, aangezien er in dit opzicht slechts zeer beperkte, voorzichtige stappen voor verbetering kunnen worden waargenomen;
- D. overwegende dat de langverwachte constitutionele en wetgevende hervormingen die de ontwikkeling van een echte democratie mogelijk zouden maken, achterblijven;
- E. overwegende dat er geen poging tot hervorming van de kieswet is ondernomen en dat er, zoals is gebleken tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van februari 2018, nog steeds een aanzienlijk aantal ernstige tekortkomingen en procedurele onregelmatigheden bestaan, waaronder een restrictief wettelijk kader voor politieke rechten in alle stadia van verkiezingscampagnes en problemen bij het waarnemen, het stemmen en het tellen van de stemmen; overwegende dat er in Belarus sinds 1994 geen vrije en eerlijke verkiezingen hebben plaatsgevonden;
- F. overwegende dat er geen internationale waarnemers werden uitgenodigd om toe te zien op de gemeenteraadsverkiezingen, terwijl de Belarusische waarnemers van hun kant concrete bewijzen hebben verzameld van massale nationale inspanningen om de opkomstcijfers op te blazen en van carrouselverkiezingen, waarvan voor het eerst sinds jaren gebruikt werd gemaakt;
- G. overwegende dat er nog steeds intimiderende praktijken plaatsvinden, waaronder talrijke gevallen van opsluiting van onafhankelijke activisten en activisten van de oppositie, politici en journalisten; overwegende dat prominente leden van de oppositie en voorvechters van de democratie en de mensenrechten eens te meer is belet deel te nemen aan, of zijn gearresteerd in de aanloop naar, en tijdens een verboden betoging in Minsk op 25 maart 2018 ter gelegenheid van de honderdste verjaardag van de onafhankelijkheidsverklaring van Belarus, hoewel de meesten vervolgens zonder aanklacht zijn vrijgelaten;
- H. overwegende dat twee politieke gevangenen, Michail Zhamchuzhny en Dzmitry Paliyenka, nog steeds opgesloten zitten;
- I. overwegende dat het Europees Parlement het Belarusische maatschappelijk middenveld al jaren steunt, onder meer door in 2004 de Sacharovprijs toe te kennen aan de Belarusische Vereniging van Journalisten en in 2006 aan Alaksandr Milinkievich;
- J. overwegende dat de gebeurtenissen op de Dag van de Vrijheid 2018 eens te meer aantonen dat de Belarusische regering niet van plan is af te zien van haar oude beleid om burgers die rechten proberen uit te oefenen waarin de grondwet en internationale verdragen voorzien, op grote schaal te onderdrukken;
- K. overwegende dat het ministerie van Informatie op 24 januari 2018 zomaar de toegang tot de toonaangevende onafhankelijke nieuwssite Charter97.org op het grondgebied van Belarus heeft geblokkeerd; overwegende dat strafrechtelijke procedures tegen onafhankelijke bloggers zijn ingeleid; overwegende dat de ontwerpwijzigingen van de mediawet, indien zij worden aangenomen, een nieuwe en aanzienlijke bedreiging voor de vrijheid van meningsuiting in het land zouden vormen;
- L. overwegende dat Belarus op 25 oktober 2016 zijn eerste nationale actieplan voor de mensenrechten heeft aangenomen, dat is goedgekeurd via een resolutie van de Raad van ministers van Belarus, en waarin de voornaamste actielijnen voor de tenuitvoerlegging van de mensenrechtenverbintenissen van het land zijn vastgelegd;
- M. overwegende dat Belarus als enige land in Europa nog steeds de doodstraf voltrekt; overwegende dat de speciale VN-rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Belarus heeft opgemerkt dat doodvonnissen in Belarus als zeer discutabel kunnen worden beschouwd vanwege het ontbreken van een onafhankelijke rechterlijke macht en van een eerlijke procesvoering;
- N. overwegende dat de EU en Belarus momenteel onderhandelen over op maat gesneden prioriteiten voor hun partnerschap, die vooral betrekking hebben op economische ontwikkeling en modernisering, versterking van de instellingen en goed bestuur, connectiviteit en intermenselijke contacten; overwegende dat de Belarusische regering herhaaldelijk heeft verklaard dat zij streeft naar normalisering van de betrekkingen met de EU, opheffing van de resterende sancties en visumliberalisering; overwegende dat vooruitgang op dit gebied hoe dan ook afhankelijk is van de politieke wil en het engagement van Belarus ten aanzien van de democratische waarden, de rechtsstaat en de fundamentele vrijheden;

Donderdag 19 april 2018

1. steunt de kritische betrokkenheid van de EU ten aanzien van Belarus, op voorwaarde dat hierbij concrete stappen worden gezet in de richting van democratisering en dat de Belarussische autoriteiten de fundamentele vrijheden en de mensenrechten volledig eerbiedigen;
2. stelt met teleurstelling vast dat de aanbevelingen van het ODIHR van de OVSE en van de Commissie van Venetië na de presidentsverkiezingen van 2015 en de parlementsverkiezingen van 2016, die vóór de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 hadden moeten worden uitgevoerd, ondanks eerdere oproepen niet zijn uitgevoerd; verzoekt de Belarussische autoriteiten onverwijld verder te gaan met de algemene hervormingen van het kiesstelsel in het kader van het bredere democratiseringsproces en in samenwerking met internationale partners;
3. betreurt de intimidatie van journalisten en onafhankelijke media in Belarus in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen, waaronder de illegale verwijdering uit een stemlokaal en de brute behandeling van journalist Andrus Kozel van Belsat TV, en de blokkering van het nieuwsportaal Charter97;
4. verzoekt de Belarussische autoriteiten met klem de blokkering van de toonaangevende onafhankelijke nieuwssite Charter97.org onmiddellijk en onvoorwaardelijk op te heffen, af te zien van de wijzigingen op de mediawet, die, als ze worden aangenomen, de vrijheid van meningsuiting in gevaar zouden brengen, en een einde te maken aan de vervolging van onafhankelijke bloggers wegens het uitoefenen van de vrijheid van meningsuiting;
5. merkt op dat het aantal democratische vertegenwoordigers van de oppositie in de stemlokalen op districtsniveau onevenredig laag was in verhouding tot het aantal ingediende aanvragen;
6. is teleurgesteld over de herhaalde weigering om democratische oppositiepartijen te registreren; dringt aan op de opheffing van de beperkingen en de versoepeling van de registratieprocedures voor politieke partijen in Belarus; benadrukt dat alle politieke partijen onbeperkt politieke activiteiten moeten kunnen uitoefenen, met name tijdens verkiezingscampagnes; dringt aan op de intrekking van artikel 193/1 van het Belarussische Strafwetboek, dat deelname aan activiteiten van niet-geregistreerde organisaties strafbaar stelt;
7. betreurt de buitenproportionele reactie van de Belarussische autoriteiten op de pogingen van activisten van de oppositie om een niet-toegestane bijeenkomst te organiseren ter gelegenheid van de viering van de Dag van de Vrijheid op 25 maart 2018, die heeft geleid tot tientallen arrestaties, waaronder van oppositieleiders en voormalige presidentskandidaten Mikalai Statkevich en Uladzimir Niakliaev; herhaalt dat de vrijheid van vergadering en van vereniging een fundamenteel mensenrecht is; benadrukt dat elke ernstige terugval op het gebied van democratie en eerbiediging van de fundamentele vrijheden, met inbegrip van meer opsluitingen van politieke gevangenen, in elk geval moet leiden tot een duidelijke reactie van de EU in haar betrekkingen met Belarus;
8. dringt met klem aan op de vrijlating van Michail Zhamchuzhny en Dzmitry Paliyenka, twee activisten uit het maatschappelijk middenveld die momenteel om politieke redenen worden vastgehouden, en op rehabilitatie van alle voormalige politieke gevangenen en herstel van hun burgerrechten en politieke rechten;
9. herhaalt zijn verzoek aan de Belarussische autoriteiten om onder alle omstandigheden te zorgen voor de eerbiediging van de democratische beginselen, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, overeenkomstig de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de internationale en regionale mensenrechteninstrumenten die Belarus heeft geratificeerd;
10. wijst erop dat eerbiediging van de fundamentele vrijheden een essentieel onderdeel van een gezonde democratie is; dringt er bij de Belarussische autoriteiten op aan een constructieve en open dialoog aan te gaan met de democratische oppositie en met de organisaties van het maatschappelijk middenveld, teneinde de vrijheden en rechten van de burgers te waarborgen, met name het recht op vereniging, vreedzame vergadering en meningsuiting, en een kader voor vrije en onafhankelijke media te waarborgen;
11. herhaalt met klem zijn oproep aan Belarus zich achter een wereldwijd moratorium op de doodstraf te scharen als eerste stap naar de definitieve afschaffing ervan; wijst er nogmaals op dat de doodstraf onmenselijk en ontierend is, geen bewezen afschrikkend effect heeft en gerechtelijke fouten onomkeerbaar maakt; stelt met spijt vast dat Belarussische rechtbanken in 2018 nieuwe doodstraffen hebben uitgesproken;

Donderdag 19 april 2018

12. verzoekt de EDEO en de Commissie hun steun aan organisaties van het maatschappelijk middenveld in Belarus en daarbuiten voort te zetten; benadrukt in dit verband dat alle onafhankelijke informatiebronnen voor de Belarussische samenleving moeten worden gesteund, met inbegrip van media die in de Belarussische taal uitzenden en media die vanuit het buitenland uitzenden;
13. wijst op de sectorale dialogen tussen de EU en Belarus op technisch niveau en op de verruiming van de samenwerking op gebieden als economische hervorming, efficiënt gebruik van hulpbronnen, groene economie en milieubescherming; dringt er bij de EDEO en de Commissie op aan prioriteit te verlenen aan de veiligheid van de Belarussische kerncentrale in Ostrovetz en erop toe te zien dat de betrekkingen tussen de EU en Belarus enkel kunnen verbeteren als Belarus opener wordt en nauwer samenwerkt en de internationale nucleaire en milieunormen volledig naleeft;
14. betreurt dat de huidige mensenrechtendialoog geen concrete resultaten oplevert en dringt er bij de speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten op aan manieren en middelen te vinden om de volledige en effectieve bescherming van de mensenrechten in Belarus te bevorderen; dringt aan op de vrijlating van alle politieke gevangenen;
15. wijst op de lopende onderhandelingen over de prioriteiten van het partnerschap tussen de EU en Belarus en ziet uit naar de spoedige afronding ervan, waardoor het toepassingsgebied van de bilaterale samenwerking ten behoeve van de burgers aan beide zijden zal worden verruimd en Belarus toegang zal krijgen tot een ruimere waaier aan financiële bijstand en samenwerking, op voorwaarde dat het duidelijke en concrete stappen zet in de richting van democratisering en openheid, met inbegrip van, als prioriteit, een omvattende hervorming van de kieswet; is in dit verband ingenomen met het plan van de Commissie om te voorzien in meer financiële bijstand voor de periode 2018-2020; dringt aan op duidelijkere hervormingsverbintenissen van de Belarussische regering en beveelt aan een stappenplan voor nauwere betrekkingen tussen de EU en Belarus op te stellen, met benchmarks en een tijdschema voor de tenuitvoerlegging van deze verbintenissen;
16. dringt aan op voortzetting van de EU-steun aan organisaties van het maatschappelijk middenveld en mensenrechtenverdedigers, en verzoekt de Commissie nauw samen te werken met het Forum van het maatschappelijk middenveld van het Oostelijk Partnerschap en de aanbevelingen van dit forum op te volgen; dringt er bij de Belarussische regering op aan te zorgen voor burgerparticipatie in het beleidsvormingsproces op lokaal en nationaal niveau, en zich daarbij te laten inspireren door de richtsnoeren die de Raad van Europa op 27 november 2017 heeft aangenomen; wijst op de groeiende interactie tussen Belarus en deze organisatie;
17. roept de EDEO en de Commissie in dit verband op manieren te vinden om de Belarussische organisaties van het maatschappelijk middenveld te informeren en te raadplegen over de lopende dialoog en onderhandelingen tussen de EU en Belarus;
18. neemt met voldoening kennis van de start van de tenuitvoerlegging van het mobiliteitspartnerschap tussen de EU en Belarus en ziet uit naar de afronding van de visumfaciliterings- en overnameovereenkomsten tussen de EU en Belarus als een duidelijke bijdrage aan de intermenselijke en zakelijke contacten;
19. is ingenomen met het besluit van de autoriteiten in Minsk om sinds februari 2018 een kort visumvrij verblijf in Belarus toe te staan voor buitenlandse burgers van 80 landen;
20. is ingenomen met de vooruitgang die is geboekt bij de bevordering van de uitwisseling van jongeren tussen de EU en Belarus en van intermenselijke contacten, onder meer via het MOST-mobiliteitsprogramma van de EU, Erasmus+, Horizon 2020 en het instrument voor informatie-uitwisseling en technische bijstand (TAIEX), en via de toetreding van Belarus tot het Bolognaproces; dringt erop aan dat het Bolognaproces wordt uitgevoerd overeenkomstig het door de Europese ruimte voor hoger onderwijs (EHEA) en Belarus gezamenlijk overeengekomen stappenplan, dat een maatregel is ten behoeve van jonge Belarussen en ter verdere verbetering van uitwisselingen en interpersoonlijke contacten met de EU;
21. verzoekt om de verlenging van het mandaat van de speciale VN-rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Belarus; dringt er bij de Belarussische regering op aan volledig samen te werken met de speciale rapporteur; roept de EU en haar lidstaten op de verlenging van het mandaat van de speciale VN-rapporteur te bevorderen en te steunen, en verzoekt de speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten samen te werken met de speciale VN-rapporteur om de situatie in het land te verbeteren;
22. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de Europese Dienst voor extern optreden, de Raad, het OVSE-Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten, de Raad van Europa en de regeringen en parlementen van de lidstaten, alsmede aan de Belarussische autoriteiten.